

Kritika načrta občinskega zakona v senatu.

V sredo, 8. marca, je senat kraljevine Jugoslavije razpravljal o načrtu občinskega zakona, ki je bil v četrtek sprejet. Bivši finančni minister dr. Šverljuga je imel govor, v katerem je stvarno kritiziral ta zakonski načrt. V svojem govoru je izvajal, da vlada ni smatrala za potrebno, priložiti potrebno obrazložitev, v kateri naj bi bili pojasnjeni nagibi, zakaj predlaga tak zakonski osnutek, ki hoče z njim spremeniti današnje stanje in kaj hoče z njim doseči. Govornik je nadaljeval, da nam je še vsem dobro v spominu, kakšni poskusi so se delali v tej stvari v Srbiji l. 1903, kako je skoraj vsaka vlada šla za tem, da napravi iz občine svoj politični poskus. Zakon od leta 1884 je n. pr. v resnici ustvaril velike občine, ker so take občine pač bile potrebne tedanji vladi, vemo pa tudi vsi, kakšen odpor so povzročili taki ukrepi, h katerim se sedaj ponovno vračamo, ko ustvarjamo mehanično velikanske občine. Znano je nam tudi, kako so v nekih drugih delih naše države male občine zelo dobro delovale in dajale narodu vse ono, kar je v resnici rabil, to je, da je vsaka vas v resnici javnopravna gospodarska enota, ki potrebuje svojo organizacijo in svojo oblast. Zdi se mi, je nadaljeval senator dr. Šverljuga, da je imela kr. vlada predvsem pred očmi, da v smislu določil nove ustave vzpostavi v občinah nova predstavništva, ki se bodo volila namesto dosedanjih postavljenih, ki so po 6. januarju 1929 prevzela vodstvo občinskih uprav. Ta cilj bi se bil bolje dosegel, če bi se bil uzakonil poseben zakon o občinskih volitvah, a ločeno poseben zakon o organizaciji in

delu v občini. Če bi se bilo tako postopalo, bi se ti dve vprašanji dali vse bolje rešiti. Zakon, ki ga je predložila kr. vlada, ne prinaša ozdravljenja prejšnjega nezdravega stanja, ker vsebuje sistem kandidatnih list, a to pomeni, da se volitve postavljajo na politično strankarsko oblikovanje odborov. Ker liste, ki dobe samo relativno večino, že dobijo dve tretjini vseh odborniških mest, bomo doživeli, da bo čisto navadna manjšina dobila v roke vso oblast in bo zaradi tega strankarsko še bolj brezobzirna, ker bo dobljeno oblast porabila v prvi vrsti v svojo, da okrepi svoj strankarski položaj. Na ta način bodo občine izpostavljene neprestanim napadom.

Važno je vprašanje medobčinskih odnošajev, kojih ureditev ustvarja možnost velike dejavnosti občine. Več občin se združi za gotove namene: za asanacijo, skupne in človekoljubne ustanove, skupna podjetja, za vodovode in napredek kmetijstva. V drugih državah posvečuje zakonodaja tej zadevi veliko pozornost. Velevažno je vprašanje občinskih financ. Določbe predloženega zakonskega načrta ne zagotavljajo občinam dovolj finančnih sredstev za izvrševanje vseh nalog. V drugih državah se odstopajo občinam določeni javni dohodki, dajejo se jim državne podpore. V predloženem načrtu o tem ni sledu. Nasprotno pri nas dajajo občine prispevke za državne ustanove: za vzdrževanje zgradb, za okrajna načelstva, za državno policijo, za vzdrževanje šolskih poslopij, za stanovanja učiteljstva; občine nosijo same vse stroške prenešenega delokroga. Končno je dr. Šverljuga izjavil, da bo s svojimi tovariši glasoval proti predloženemu zakonskem načrtu.

to predpoldne. Bodi mu Bog plačnik za vsa njegova dobra dela!

Umrla je v Brežicah v petek, 10. marca, gospa Ljuba Lipej, soproga tamošnjega veletrgovca, sestra mariborskega župana g. dr. Lipolda. Rajna je bila blaga gospa plemenitega srca in velike dobrotljivosti. Zato je v vseh krogih uživala izredno spoštovanje. Svojo težko bolezen je prenašala z veliko potrpežljivostjo in večkrat prejela sv. zakramente. Njene zemeljske ostanke so v nedeljo prepeljali v njen rojstni kraj Žalec, kjer se je popoldne vršil pogreb. Žalujočima soprogu in hčeri, katerima je ta izguba prizadela zelo veliko bol, kakor tudi g. bratu in vsem sorodnikom naše sožalje! Blaga rajna naj počiva v miru!

Trgovce in obrtnike vseh strok, ki iščejo vajence za svoje podjetje, prosimo, da se v slučaju potrebe obrnejo na naše društvo. Imamo namreč okoli 200 ukaželjnih dečkov od 15. do 17. leta starosti, ki nas prosijo, da bi jih namestili v uk. Zlasti imamo veliko prosilcev za trgovino, mesarsko, mizarsko, mehanikarsko, ključavničarsko, fotografsko, hotelsko, krojaško (tudi za šivilje), tesarsko, kolarsko, čevljarstvo, brivsko in črkoslikarsko obrt. Mojstri, ki žele vajence tu navedenih strok, zlasti oni, ki jih sprejmejo z vso oskrbo, bodo takoj postreženi. Imamo pa prosta mesta za mlinarske, torbarske, kovaške, pekarske in dimnikarske vajence in pozivamo starše vajencev na ta mesta. Vse interesente pa prosimo, da prilože znamko za odgovor. Pišite na naslov: Dobrodelno društvo »Varstvo« v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 17.

Zadnji član obitelji Obrenovičev umrl. V Gradcu je koncem februarja umrla stara 94 let gospa Anastazija Aleksič pl. Mayna. Bila je vdova po avstrijskem generalu in adjutantju cesarja Franca Jožefa Teodorju Aleksiču pl. Mayna. Gospa Anastazija je zadnji direktni potomec obitelji Obrenovičev. Rojena je bila kot hčerka gospodarja in generala Jovana Obrenoviča in vnukinja Obrene Milošević, po katerih je dobila ime poznejša dinastija srbskih knezov in kraljev Obrenovičev. Njena oče se je neposredno pred revolucijo l. 1848 izselil iz Srbije ter se naselil v Novem Sadu. Gospa Anastazija se je leta 1858 v Novem Sadu poročila s takratnim stotnikom Teodorjem Aleksičem. Kmalu nato je izbruhnila avstrijsko-italijanska vojna, v kateri je bil njen soprog ranjen ter ni nikdar več popolnoma okreval. Umrl je leta 1878 v Hietzingu pri Dunaju. Anastazija Aleksič-Obrenovič se je nato preselila v Novi Sad, leta 1891 se je naselila v Gradcu, kjer je, kakor rečeno, umrla koncem februarja.

Rešili so ga. V pondeljek v preteklem tednu so našli v neki tekstilni tovarni v Mariboru na kljuki obešenega 20letnega delavca I. S. Ker je še kazal znake življenja, so ga z umetnim dihanjem in gibanjem spravili k zavesti. Z rešilnim avtom so ga potem prepeljali na dom.

Izkrvavel je hlapec Franc Matjašič v Framu. V nekem vinotoču so se fantje stepili. Matjašič je dobil udarec z nožem v roko. Ker je rezilo presekalilo žilo, je Matjašič hudo krvavel. Preden je prišla zdravniška pomoč iz Maribora, je izkrvavel.

Glavo si nabodel na žrebelj. V Dražencih so našli pretekli teden nekega

Župnik Jožef Čačič umrl. V četrtek, 9. marca, dopoldne je v Črensovcih v Prekmurju umrl tamkajšnji župnik g. Jožef Čačič. Pokojnik se je rodil v Harastih na Ogrskem dne 7. maja 1883, v mašnika je bil posvečen dne 2. junija 1908. V Črensovcih je župnikoval od 1. oktobra 1914 do svoje smrti. Bil je vnet in delaven duhovnik, ki mu je bila vedno pri srcu čast božja in blaginja ljudstva. Zato je bil med ljudstvom čisljan in spoštovan. Pokopan je bil ob ogromni udeležbi domačih župljanov in tudi ljudi iz sosednjih župnij v sobo-

Pravnukinja cesarja Franca Jožefa, princesinja Štefanija Windischgrätz, se je v Belgiji zaročila z grofom Petrom de Querrien.

Jutra 69letnega posestnika Ivana Pešca v postelji mrtvega. Ko so ga preiskali, so dognali, da si je Pešec v noči v nemirnem spanju, ko se je premetaval po postelji, glavo nabodel na oster in dolg žrebelj. Žrebelj se mu je s tako silo zaril v lobanjo, da je nastopila smrt vsled krvavitve možganov.

Obsojen požigalec. Početkom tega meseca se je pred malim senatom magistrskega okrožnega sodišča moral zagovarjati radi štirikratnega požiga posestniški sin in hlapec Franc Novak iz Prekmurja. Obtožnica mu očita, da je v Nemčovecih zažgal kopico slame na dvorišču posestnika Janeza Horvata, gospodarsko poslopje Josipa Horvata, kopico slame posestnika Josipa Gombija, v Markiševcih pa kopico slame na dvorišču gostilničarja Štefana Dervariča. Orožnikom je izpočetka priznal samo poslednji požig, pozneje pa še ostale tri. Pri razpravi pa je spremenil svoje prvotno priznanje ter priznal zopet samo en požig. Obsojen je bil na 8 let težke ječe in na povrnitev škode oškodovanim posestnikom.

80. rojstni dan — 1. rojstni dan. Na Vačah blizu Litije na Kranjskem je slavil početkom tega meseca upokojeni poštar Janko Ilaš svoj 80. rojstni dan. Isti dan ga je njegova žena obdarila z lepim darilom, to je, s krepko deklico, ki mu jo je rodila ta dan. Ilaš je bil dvakrat oženjen. S prvo ženo je imel 9 otrok. Ko mu je pred 10 leti žena umrla, se je kot 70letnik poročil z ženo, ki je bila stara 30 let. Tekom 10 let mu je druga žena rodila 6 otrok, poslednjega ravno na njegov 80. rojstni dan.

Graničar ustrelil svojega predstojnika. V nedeljo, 5. marca, popoldne se je odigrala na jugoslovansko-italijanski meji v skrajnem krilu Poljanske doline krvava žaloigra, o kateri je izvršila preiskavo sodna komisija iz Škofje Loke. Graničar Radičkovič je ustrelil komandirja obmejne straže, kaplarja Radovanoviča. Komandir straže je bil vesten in skrben človek, doma iz Požarevca. Za ženo si je izbral Slovenko-domačinko, s katero je živel v srečnem zakonu. Bil je splošno priljubljen. Graničar Radičkovič je bil človek jako razburljive narave. Njegovo življenje ni bilo povse v redu, zato ga je kaplar Radovanovič večkrat na to opozoril. Radičkovič se je radi tega srdil na svojega komandirja. Z nabito

puško ga je v nedeljo popoldne pričakoval v stražnici, in ko je Radovanovič vstopil, je na njega ustrelil ter mu ranil roko do ramena. Radovanovič je na izkrvavitvi umrl. Radičkovič je zbežal v neko četrto ure oddaljeno hišo, kjer se je zabarikadiriral ter na strele oblegovalcev odgovarjal s protistrelji. Oblegovalci so celo rabili strojno puško. Obleganje je trajalo poldrugi dan. Ko so oblegovalci vdrli v hišo, so našli Radičkoviča mrtvega. Bil je doma iz Niša.

Dr. Alojzij Rakun je preselil svojo odvetniško pisarno Celje, Dečkov trg št. 3 nasproti Narodnega doma.

Desetletnica ruskega sanatorija na Vurbergu.

Dne 1. marca 1923 je bil sprejet prvi bolnik v ruski sanatorij v vurberskem gradu. Grad je bil zapuščen in v slabem stanju. Vodja sanatorija g. dr. Okolokulak je pa grad v teku desetih let popolnoma prenovil. Dal je napraviti barako in balkon za bolnike, električno razsvetljavo, vodovod, sobo za Röntgenov aparat in višinsko solnce, moderno kopalnico, deloma centralno kurjavo in več drugih reči. Dne 1. marca smo obhajali desetletnico. V obednici zbrani bolniki so g. dr. Boleslavu Okoloku-

Kako v Berlinu preiskujejo komuniste.

Levo:

Italijanski kralj in kraljica v Egiptu. Na levi egiptovski kralj Fuad, sredi italijanska kraljica, poleg nje kralj.

Desno:

Podmornica z potapljalnimi perotmi. Takšno podmornico so nedavno v Ameriki spustili v morje.

